

چشمه هاي کارستي و انواع آن

هرگاه سطح ایستابی آب زیرزمینی با سطح توپوگرافی برخورد نماید در محل برخورد این دو سطح چشمه بوجود می آید و چشمه کارستی به جریان آبی گفته می شود که بطور طبیعی از کارست خارج می گردد . عوامل موثر در تشکیل چشمه عبارتند از : وضعیت توپوگرافی زمین، قابلیت نفوذپذیری زمین، درز و شکاف ها، گسلها، زلزله، وجود رگه آتشفشانی که سد غیر قابل نفوذی را تشکیل میدهد.

هم چنین میزان آبدهی چشمه به نزولات جوی، جنس زمینهای که آب حاصل از نزولات جوی را دریافت می کنند ، به قابلیت نفوذپذیری زمین، وضعیت هدایت آبی سفره و به قدرت ذخیره کنندگی مخزن آب زیرزمینی (وسعت حوضه) بستگی دارد.

چشمه های کارستی معمولاً دارای دبی زیاد می باشند و آبدهی آنها در طول سال دستخوش تغییرات زیاد می باشد و علت این امر مخزن تنظیم کننده عظیم کارستی می باشد مگر آنکه تغییر رژیم هیدرولوژی در سالهای متوالی موجب تغییر دبی این چشمه گردد.

انواع چشمه های کارستی :

چشمه های کارستی را بر اساس مختلف از جمله : منشاء آب، میزان آبدهی، مورفولوژی، درجه حرارت آب، کیفیت آب، وجود گازهای مختلف و نحوه تشکیل می توان تقسیم بندی نمود.

۱- تقسیم بندی بر اساس وضع آبدهی :

۱- چشمه های دائم

۲- چشمه های فصلی

۳- چشمه هایی با آبدهی متناوب

۲- تقسیم بندی بر اساس سیستم جریان آب :

۱- چشمه هایی با جریان آب آزاد

۲- چشمه هایی با جریان آب تحت فشار

۳- چشمه هایی با آبدهی متغیر :

۳- تقسیم بندی بر اساس درجه حرارت آب آنها :

پروفسور چلیکو (استاد دانشگاه ایتالیا) بر این اساس چشمه ها را به سه دسته تقسیم نموده، دسته اول چشمه های ۲۰ درجه سانتی گراد)، دسته دوم چشمه های مزوترمال که - ایپوترمال که دارای درجه

حرارت کم می باشند (بین ۳۵ درجه سانتیگراد)، دسته سوم چشمه های هیپوترمال که دارای درجه حرارت زیادی - دمای متوسط دارند (بین ۵۰ می باشند (بیش از ۵۰ درجه سانتی گراد).

۴- تقسیم بندی بر اساس موقعیت جغرافیائی :

که شامل چشمه های کف بستری و چشمه های زیر دریائی می گردند.